

Wyrok z dnia 13 października 1999 r.

I PKN 305/99

Pracownik obecny na posiedzeniu organu kolejalnego, na którym organ ten podjął uchwałę o odwołaniu go ze stanowiska, ma możliwość zapoznania się z treścią oświadczenia o odwołaniu z chwilą ogłoszenia wyników głosowania i spisania treści uchwały do protokołu posiedzenia (art. 61 zdanie pierwsze KC w związku z art. 300 KP).

Przewodniczący: SSN Jadwiga Skibińska-Adamowicz, Sędziowie SN:
Walerian Sanetra, Barbara Wagner (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 13 października 1999 r. sprawy z powództwa Waldemara J. przeciwko Urzędowi Miejskiemu w N.S. o ustalenie okresu wypowiedzenia, na skutek kasacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze z dnia 31 marca 1999 r. [...]

z m i e n i ł zaskarżony wyrok w ten sposób, że apelację powoda oddalił i zasądził od Waldemara J., na rzecz Urzędu Miejskiego w N.S. kwotę 125 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Nowej Soli wyrokiem z dnia 5 lutego 1999 r. [...] oddalił powództwo Waldemara J. o ustalenie, że łączący go z Urzędem Miasta i Gminy w N.S. stosunek pracy ulegnie rozwiązaniu w dniu 30 kwietnia 1999 r.

Powód, zatrudniony u strony pozwanej od 3 stycznia 1990 r., ostatnio na stanowisku Sekretarza Miasta, uchwałą [...] Rady Miejskiej N.S. z dnia 22 grudnia 1998 r. został odwołany z zajmowanego stanowiska. Odpis uchwały z pouczeniem, że odwołanie jest równoznaczne z wypowiedzeniem umowy o pracę, a okres wypowiedzenia upływa 31 marca 1999 r., Prezydent Miasta doręczył Waldemarowi J. w dniu 6 stycznia 1999 r. Powód był obecny na sesji Rady Miejskiej w dniu 22 grudnia 1998 r. W tym też dniu, po uchwaleniu odwołania go ze stanowiska Sekretarza Miasta, złożył

Prezydentowi Miasta pisemny wniosek o zwolnienie z obowiązku świadczenia pracy do upływu okresu wypowiedzenia i zgodę taką otrzymał. Z mocy ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym Rada Miasta N.S. była organem właściwym do odwołania powoda ze stanowiska. Uczestnicząc osobiście w sesji Rady w dniu 22 grudnia 1998 r. powód mógł zapoznać się z treścią uchwały zawierającej oświadczenie woli o odwołaniu. Okres wypowiedzenia rozpoczął zatem bieg 1 stycznia 1999 r. Art. 42 ust. 3 Statutu Gminy Miejskiej N.S. oraz § 7 ust. 10 regulaminu Rady Miejskiej N.S. nakłada na Prezydenta Miasta obowiązek zapoznania adresata uchwały z jej treścią. Regulacja ta ma charakter techniczny. „Gdyby w dniu 22.12.1998 r. powód nie uczestniczył w sesji Rady Miejskiej i nie zapoznał się z treścią uchwały odwołującej go ze stanowiska, wówczas rzeczywiście powinnością Prezydenta Miasta, zgodnie z powołanymi przepisami, byłoby zapoznanie powoda z treścią uchwały”. W ocenie Sądu, brak doręczenia Waldemarowi J. odpisu uchwały o odwołaniu w dniu 22 grudnia 1998 r. oraz brak pisemnego pouczenia, że odwołanie jest równoznaczne z wypowiedzeniem, stanowią naruszenie przepisów rozdziału III, oddziału 1 Kodeksu pracy. Nie mają jednak wpływu na skuteczność odwołania i są bez znaczenia dla rozpoczęcia biegu okresu wypowiedzenia.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze wyrokiem z dnia 31 marca 1999 r. [...] zmienił zaskarżony przez powoda apelacją wyrok w części oddalającej powództwo i ustalił, że stosunek pracy między Waldemarem J. i pozwanym Urzędem Miejskim w N.S. ulegnie rozwiązaniu z dniem 30 kwietnia 1999 r. Art. 70 § 1¹ KP przewiduje dla odwołania ze stanowiska formę pisemną. Odwołanie staje się skuteczne z chwilą doręczenia pracownikowi pisma o odwołaniu w taki sposób, że mógł się z tym pismem zapoznać (art. 61 KC w związku z art. 70 § 1¹ KP). Obecność powoda na posiedzeniu sesji nie ma znaczenia dla oceny zachowania trybu odwołania. Uchwała Rady Miejskiej podlega bowiem wykonaniu przez Prezydenta Miasta jako pracodawcę zobowiązanego do dokonywania czynności prawnych w sprawach z zakresu prawa pracy (art. 3¹ § 1 KP). „Uchwała Rady inicjuje rozwiązanie stosunku pracy, natomiast dopiero jej doręczenie pracownikowi przez właściwy organ wywołuje skutki jakie Kodeks pracy łączy z odwołaniem”. Skoro odwołanie na piśmie wraz z odpisem uchwały Rady doręczone zostało powodowi w dniu 6 stycznia 1999 r. - okres wypowiedzenia rozpoczął bieg z dniem 1 lutego 1999 r. i kończy się 30 kwietnia 1999 r.

Strona pozwana zaskarżyła ten wyrok kasacją. Wskazując jako jej podstawy

naruszenie prawa materialnego, a to art. 70 § 1¹ KP „przez błędną jego wykładnię polegającą na utożsamieniu pojęć dokonanie i doręczenie”, oraz naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie art. 328 § 2 KPC „przez niewyjaśnienie podstawy prawnej wyroku i nie przytoczenie przepisów prawa stanowiących podstawę ustalenia, a nadto pominięcie i nie rozważenie zarzutów strony pozwanej dotyczących w szczególności utrwalonego w orzecznictwie sądowym poglądu co do stosowania do oceny skuteczności oświadczenia woli pracodawcy o odwołaniu pracownika, art. 61 k.c. w związku z art. 300 k.p.”, wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie apelacji lub o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania, wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania. Art. 70 KP traktując o sposobie i trybie odwołania pracownika powołanego „nie obwarowuje pisemnej formy odwołania rygorem nieważności lub nieskuteczności”. Zgodnie z art. 61 KC oświadczenie woli jest złożone z chwilą, gdy doszło do drugiej strony w taki sposób, że mogła się zapoznać z jego treścią. Doręczenie lub niedoręczenie pisma zawierającego to oświadczenie woli ma znaczenie drugorzędne. Dla oceny dokonania czynności prawnej istotne jest „dotarcie treści oświadczenia woli do świadomości adresata, a nadto dopełnienie wymogu pisemności dla oświadczenia woli dotyczącego odwołania”. Uchwała została podjęta na piśmie. W pełni dotarła do świadomości powoda. Skoro odwołanie ze stanowiska jest równoznaczne z wypowiedzeniem umowy o pracę nie sposób się zgodzić z poglądem, że inicjuje ono tylko rozwiązanie stosunku pracy, a skutki w zakresie trwania stosunku pracy wywołuje dopiero po doręczeniu go pracownikowi na piśmie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sekretarz miasta jest pracownikiem samorządowym urzędu miasta (art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 22 marca 1990 r. o pracownikach samorządowych, Dz.U. Nr 21, poz. 124, w brzmieniu sprzed nowelizacji tego aktu ustawą z dnia 29 grudnia 1998 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrożeniem reformy ustrojowej państwa, Dz.U. Nr 162, poz. 1126), do którego stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu pracy (art. 31 ust. 1 tejże ustawy). Podstawę jego stosunku pracy stanowi powołanie. Powołanie i odwołanie sekretarza miasta należą do wyłącznej właściwości rady miasta (art. 18 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym, jednolity tekst: Dz.U. z 1996 r. Nr 13, poz. 74, sprzed nowelizacji dokonanej

powołaną wyżej ustawą z dnia 29 grudnia 1998 r.).

Pracownik zatrudniony na podstawie powołania może być w każdym czasie odwołany ze stanowiska przez organ, który go powołał (art. 70 § 1 KP). Odwołanie jest równoznaczne z wypowiedzeniem umowy o pracę (art. 70 § 2 KP). W kontekście wymienionych przepisów nie ma racji Sąd drugiej instancji twierdząc, że pracodawcą Waldemara J. był Prezydent Miasta, bo był nim Urząd Miasta, i że uchwała Rady Miasta przygotowuje rozwiązanie stosunku pracy, bo to ona właśnie stanowi zdarzenie, którego bezpośrednim skutkiem jest nie tylko pozbawienie piastowanej funkcji, ale także rozwiązanie stosunku pracy. Art. 69 KP nakazuje do powołania stosować przepisy o umowie o pracę na czas nie określony - w sprawach zaś dotyczących umowy o pracę na czas nie określony nie unormowanych przepisami prawa pracy znajdują odpowiednie zastosowanie przepisy Kodeksu cywilnego (art. 300 KP). Przepisy ustawodawstwa pracy dotyczące umów o pracę nie normują wyczerpująco sposobu składania oświadczeń woli. Nie regulują między innymi kwestii, kiedy - w jakim momencie - należy uważać, że oświadczenie woli o wypowiedzeniu (odwołanie) zostało złożone. Odpowiedź na to pytanie zawiera art. 61 zdanie 1 KC, zgodnie z którym oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła się zapoznać z jego treścią. Przepis ten ma odpowiednie zastosowanie do stosunku pracy z powołania.

Ustawodawca nadaje odwołaniu znaczenie oświadczenia woli o wypowiedzeniu stosunku pracy niezależnie od tego, czy czynności tej dokonuje organ jednoosobowy czy kolegialny. Należy wobec tego przyjąć, odpowiednio stosując art. 61 KC, że w tym drugim przypadku wypowiedzenie jest złożone, jeżeli uchwała organu o odwołaniu pracownika doszła do niego w taki sposób, że mógł się zapoznać z jej treścią. Powód powziął wiadomość o odwołaniu go ze stanowiska Sekretarza Miasta N.S. w dniu 22 grudnia 1998 r. Był uczestnikiem sesji Rady Miejskiej, na której organ ten podjął uchwałę o odwołaniu go z zajmowanego stanowiska. Treść uchwały zrozumiał bez wątplenia jako odwołanie ze stanowiska i wypowiedzenie stosunku pracy, skoro w tym samym dniu wystąpił do Prezydenta Miasta o zwolnienie z obowiązku świadczenia pracy w okresie wypowiedzenia. Uprawnione jest zatem twierdzenie, że oświadczenie woli o odwołaniu zostało Waldemarowi J. złożone przez Radę Miasta w dniu 22 grudnia 1998 r.

Odwołanie powinno być dokonane na piśmie (art. 70 § 1¹ KP). Przepisy o powołaniu nie określają skutków odwołania bez zachowania formy pisemnej. Wobec

tego, zgodnie z art. 69 KP, należy skutki braku przepisanej formy odwołania oceniać według przepisów o formie wypowiedzenia umowy o pracę na czas nie określony. Brak formy pisemnej wypowiedzenia umowy o pracę na czas nie określony jest naruszeniem przepisów o wypowiedaniu umów o pracę tego rodzaju. Uchybienie przepisom formalnym nie stanowi wadliwości, która z mocy prawa prowadziłaby do nieważności oświadczenia woli o wypowiedzeniu. Uzasadnia, zgodnie z art. 45 KP, roszczenia o uznanie wypowiedzenia za bezskuteczne, przywrócenie do pracy lub odszkodowanie. Do stosunku pracy z powołania nie stosuje się jednak przepisów o umowie o pracę regulujących rozpatrywanie sporów ze stosunku pracy w części dotyczącej orzekania o bezskuteczności wypowiedzeń, przywracaniu do pracy oraz o odszkodowaniu (art. 69 pkt 2 KP). Trafnie zatem Sąd pierwszej instancji ocenił, iż brak pisemnej formy odwołania należy traktować jako uchybienie, które dla skuteczności dokonania odwołania nie ma znaczenia. Wymóg formy pisemnej nie został bowiem obwarowany ani rygorem nieważności, ani ad eventum.

Stosując przepisy o formie czynności prawnych do uchwał organów kolegialnych należy uwzględnić tryb ich podejmowania. Są one protokołowane i w takim sensie można zasadnie twierdzić, że mają zawsze formę pisma. W sprawie chodzi więc nie tyle o pisemną formę uchwały o odwołaniu, ile o zawiadomienie powoda na piśmie o podjętej uchwale i doręczenie mu jej odpisu. Prawo rozróżnia złożenie oświadczenia woli oraz doręczenie pisma zawierającego oświadczenie woli, wiążąc niekiedy odmienne skutki prawne z każdą z tych czynności. Tak np. wypowiedzenie jest złożone z chwilą, kiedy doszło do adresata w taki sposób, że mógł się zapoznać z jego treścią, ale termin do złożenia odwołania od wypowiedzenia biegnie od doręczenia pisma wypowiedzającego umowę o pracę.

Wbrew odmiennemu pogładowi Sądu drugiej instancji, prezydent miasta nie jest pracodawcą dla sekretarza miasta. Nie ma on kompetencji do składania we własnym imieniu oświadczeń woli i dokonywania czynności prawnych z zakresu stosunku pracy w odniesieniu do członków zarządu miasta, niezależnie od podstawy ich zatrudnienia. Prezydent organizuje prace zarządu, kieruje bieżącymi sprawami gminy oraz reprezentuje ją na zewnątrz. W ramach tych organizacyjno-wykonawczo-reprezentacyjnych zadań mieści się, wynikający z art. 42 ust. 3 statutu Gminy Miejskiej N.S., obowiązek przekazania Sekretarzowi Miasta uchwały Rady Miasta o odwołaniu ze stanowiska. Takie przekazanie uchwały, a w istocie doręczenie zawiadomienia o uchwale z jej odpisem, nie jest złożeniem oświadczenia woli w imieniu Rady

Miasta. Jest zawiadomieniem, czynnością faktyczną. Nie zastępuje uchwały o odwołaniu - czynności należącej do wyłącznej kompetencji Rady.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy, stosownie do art. 393¹³ KPC, orzekł jak w sentencji.

=====